

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ»

Μελέτη πτηνοπανίδας

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Γενικής και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (09:00-13:30 ή 09:00-16:30).

Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο στάδιο εφαρμογής του προγράμματος.

Σημείωση 1: Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, άνδρες και γυναίκες, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας και τις συνθήκες που επικρατούν στα προτεινόμενα πεδία μελέτης.

Σημείωση 2: Η δακτυλίδωση θα προσφέρεται μόνο Πέμπτη και Παρασκευή μετά από συνεννόηση με την Παιδαγωγική Ομάδα.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Γνωρίσουν τα βασικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν την πτηνοπανίδα παγκόσμια και πιο συγκεκριμένα της Κύπρου.
- Γνωρίσουν τους τύπους οικοτόπων που συναντούμε στην περιοχή του Κάβο Γκρέκο και πώς αυτοί ευνοούν την παρουσία συγκεκριμένων ειδών πουλιών.
- Αντιληφθούν το φαινόμενο της μετανάστευσης των πουλιών ως ένα φαινόμενο που εντοπίζεται σε παγκόσμια κλίμακα και να κατανοήσουν τη σημασία της γεωγραφικής θέσης της Κύπρου στο μεταναστευτικό ταξίδι των πουλιών.
- Κατανοήσουν βασικές περιβαλλοντικές έννοιες που σχετίζονται με τα πουλιά (π.χ. ενδημικό είδος, μεταναστευτικό είδος, χειμερινός επισκέπτης).
- Ενημερωθούν για τα ενδημικά είδη πουλιών της Κύπρου.
- Κατανοήσουν τη σημασία της σήμανσης των πουλιών με δακτυλίδια και το είδος των πληροφοριών που προσφέρουν.
- Γνωρίσουν τις διαδικασίες που ακολουθούνται για τη δακτυλίδωση των πουλιών στο πεδίο.
- Γνωρίσουν τα βασικά στοιχεία της μεθόδου αναγνώρισης ελεύθερων πτηνών

στο φυσικό τους περιβάλλον.

- Μελετήσουν τις επιπτώσεις της μείωσης της βιοποικιλότητας των πουλιών εξαιτίας των ανθρώπινων παρεμβάσεων, όπως η λαθροθηρία, το κυνήγι, η χρήση φυτοφαρμάκων κ.ά.
- Κατανοήσουν την ανάγκη για σεβασμό και ανάληψη δράσης για προστασία και διατήρηση κάθε μορφής ζωής στον πλανήτη.
- Αποκτήσουν δεξιότητες ορθής και ασφαλούς χρήσης οργάνων παρατήρησης όπως τα κιάλια και οδηγών αναγνώρισης πουλιών.
- Αποκτήσουν δεξιότητες επικοινωνίας και κριτικής σκέψης σε ζητήματα σχετικά με την προστασία των πουλιών και των οικοσυστημάτων.
- Αναπτύξουν πνεύμα εθελοντισμού και συνεισφοράς σε δράσεις και πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται για την προστασία των πουλιών.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

09:00 - 09:30 Αφιξη - καλωσόρισμα και ξενάγηση στο Κέντρο. Συζήτηση για το πρόγραμμα και για τους κανόνες που διέπουν την εφαρμογή του.

09:30 - 10:00 Εισαγωγή στη θεματική ενότητα του προγράμματος μέσα από την προβολή σύντομων βίντεο για τη βιοποικιλότητα και την πτηνοπανίδα του Κάβο Γκρέκο και της Κύπρου γενικότερα και σχετικής παρουσίασης/διαφανειών. Ξενάγηση και δραστηριότητες στα εκθέματα και στα ενυδρεία του Κ.Π.Ε.Ε. Κάβο Γκρέκο.

10:00 – 10:30 Δακτυλίδωση πουλιών στο πεδίο. Ενδεικτικές δραστηριότητες που διεξάγονται εντός του κέντρου και στο πεδίο αναφέρονται πιο κάτω:

- Συζήτηση με τους/τις μαθητές/μαθήτριες για τη σημασία της δακτυλίδωσης των πουλιών, το φαινόμενο της μετανάστευσης και τη σημαντικότητα της γεωγραφικής θέσης της Κύπρου για την επιβίωση των μεταναστευτικών πουλιών.
- Παρουσίαση στοιχείων στους/στις μαθητές/μαθήτριες σχετικών με τη διεθνή διάσταση που έχει πάρει το ζήτημα της παράνομης παγίδευσης πουλιών στην Κύπρο και των επιπτώσεών του.
- Παρουσίαση από τον αδειούχο δακτυλιδωτή των υλικών και οργάνων που είναι αναγκαία για τη σύλληψη των πουλιών. Οι μαθητές/μαθήτριες παρακολουθούν τη διαδικασία αφαίρεσης παγιδευμένου πουλιού σε δίκτυ και εμπλέκονται, όπου είναι δυνατό, στη διαδικασία λήψης σωματομετρικών δεδομένων από τα πουλιά. Μετά από επίδειξη της διαδικασίας απελευθέρωσης πουλιού, ανατίθεται σε μαθητές/μαθήτριες η απελευθέρωση των παγιδευμένων πουλιών.
- Με τη χρήση οδηγών αναγνώρισης πουλιών οι μαθητές/μαθήτριες προσπαθούν στις ομάδες τους να αναγνωρίσουν τα είδη στα οποία ανήκουν τα πουλιά που έχουν συλληφθεί.

* Σημειώνεται ότι υπάρχει πιθανότητα σε συγκεκριμένες ημερομηνίες να μην προκύψουν παγιδευμένα πουλιά, οπότε οι δραστηριότητες περιορίζονται στην παρουσίαση της υπόλοιπης διαδικασίας.

10:30 - 12:00 Πτηνοπαρατήρηση. Ενδεικτικές δραστηριότητες που διεξάγονται στο πεδίο αναφέρονται πιο κάτω:

- Εντοπισμός και αναγνώριση κρυμμένων ομοιωμάτων πουλιών στο πεδίο και αναγνώρισή τους με κλείδα ή φωτογραφικό οδηγό.
- Οι μαθητές/μαθήτριες ενημερώνονται για την ορθή χρήση των κιαλιών με σκοπό την πτηνοπαρατήρηση και τη χρήση τους σε συνδυασμό με τους οδηγούς αναγνώρισης. Ακολούθως, διαχωρίζονται σε ομάδες, καταλαμβάνουν θέσεις που τους υποδεικνύονται και προσπαθούν να εντοπίσουν και να αναγνωρίσουν τα πουλιά που βρίσκονται στο οπτικό τους πεδίο, καταγράφοντας το είδος ή άλλη ταξινομική βαθμίδα σε φύλλο εργασίας.
- Παιχνίδι «Αναγνωρίζουμε τα πουλιά»: Οι μαθητές/μαθήτριες προσπαθούν να αναγνωρίσουν το είδος του πουλιού με βάση συγκεκριμένα στοιχεία ή χαρακτηριστικά (π.χ. χρώμα φτερών, μορφή ράμφους κλπ.) που τους έχουν δοθεί.
- Εντοπισμός, αναγνώριση και μελέτη βιοδηλωτικών ιχνών (π.χ. ίχνη πουλιών, φωλιές, περιττώματα, φτερά, ήχοι). Συλλέγονται κάποια από τα υλικά για μελέτη στο στερεοσκόπιο (π.χ. φτερά).

12:00 - 13:00 Επιστροφή στο κέντρο. Ενδεικτικές δραστηριότητες επέκτασης και ανατροφοδοτικού χαρακτήρα, με παράλληλη αξιοποίηση των δεδομένων που οι μαθητές/μαθήτριες συγκέντρωσαν κατά τη διεξαγωγή της μελέτης πεδίου, όπως:

- Κυνήγι και λαθροθηρία: Ενημέρωση και προβολή σύντομου βίντεο για το φαινόμενο της λαθροθηρίας και της παράνομης παγίδευσης πουλιών (<https://www.youtube.com/watch?v=P7g3Id4ZyxM>). Διασύνδεση με την εμπειρία που είχαν οι μαθητές/μαθήτριες στο πεδίο, συζήτηση και προβληματισμός γύρω από το ερώτημα «Πώς νιώθεις όταν απελευθερώνεις ένα πουλί;».
- Παρουσίαση της ιστοσελίδας του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου (<https://www.birdlifecyprus.org/>) και ενημέρωση για τη δράση του.
- Παρουσίαση της εφαρμογής «Feathered journeys». Ηλεκτρονικό παιχνίδι με θέμα τη μετανάστευση των πουλιών.
- Διατύπωση συνθήματος κατά της λαθροθηρίας και της παράνομης παγίδευσης πουλιών.
- Παρατήρηση στο στερεοσκόπιο των υλικών που έχουν συλλεχθεί στο πεδίο.
- Κατασκευή τροφικών αλυσίδων χρησιμοποιώντας εικόνες διαφόρων οργανισμών.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Έχουν μαζί τους φαγητό και νερό σε μικρή τσάντα,

- Φορούν αθλητικά παπούτσια και είναι κατάλληλα ντυμένοι για εξόρμηση στο πεδίο,
- Έχουν καπελάκι και ό,τι άλλο κρίνουν απαραίτητο να έχουν μαζί τους από τα προσωπικά τους είδη,
- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα,
- Τα φύλλα εργασίας, η γραφική ύλη, και τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή του προγράμματος, παρέχονται από το Κέντρο.